

Naar een professionele dansvoorziening voor Limburg

Rapport van de onafhankelijke Werkgroep Dansvoorziening Limburg, ingesteld door het
College van GS van Limburg en het College van B&W van Heerlen.

Augustus 2002

03-169

03-169

Naar een Professionele Dansvoorziening voor Limburg

Directie
Postbus 475
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

Naar een professionele dansvoorziening voor Limburg

**Rapport van de onafhankelijke Werkgroep Dansvoorziening
Limburg, ingesteld door het College van GS van Limburg en
het College van B&W van Heerlen.**

Inhoud

1. Inleiding en samenvatting – 3
2. Een professionele dansvoorziening voor Limburg, het overwegen waard of noodzaak? – 5
3. De intendantfunctie ten behoeve van een professionele dansvoorziening voor Limburg – 12
4. Bijlagen – 14
 - 4.1. Het Limburgs Podiumkunstenlandschap – 14
 - 4.2. DOX en Almere, een voorbeeld – 18
 - 4.3. Opdracht – 20

Augustus 2002

1. Inleiding en samenvatting

Medio januari 2002 heeft het College van GS, samen met het College van B&W van Heerlen, een onafhankelijke werkgroep ingesteld om te adviseren over een nieuwe professionele dansvoorziening voor Limburg.

De werkgroep is vanaf medio maart tot en met augustus negen keer bijeengekomen. Zij heeft zich een beeld gevormd van de bestaande situatie, diverse alternatieven besproken, gasten ontvangen en is uiteindelijk tot een definitief advies gekomen. In haar besprekingen heeft de werkgroep vanuit een brede aanzet toegewerkt naar een compact en praktisch advies voor de vormgeving van een professionele dansvoorziening voor Limburg. De opdracht aan de werkgroep en de bij de leden van de werkgroep aanwezige kennis van het Nederlandse podiumkunstenbestel en de Limburgse situatie in het bijzonder, hebben hierbij als achtergrond een belangrijke rol gespeeld. Bovendien is elk werkgroeplid bekend met een specifieke invalshoek op de dans, waardoor de samenstelling van de werkgroep een goede gemene deler vertoont.

De werkgroep bestaat uit: mw. A. Embrechts, dhr. H. Focking, dhr. E. Guldolf, dhr. J. van Opstal, mw. L. Wiertz en als technisch voorzitter fungeert dhr. E. Rongen. Ondersteuning aan de werkgroep bieden dhr. H. Turlings als projectleider en dhr. H. Gootzen, die het secretariaat verzorgt in opdracht van de gemeente Heerlen. De meeste bijeenkomsten zijn gehouden in het stadhuis van Heerlen.

In hoofdstuk 2: 'Een professionele dansvoorziening voor Limburg, het overwegen waard of noodzaak?' geeft de werkgroep een onderbouwing voor de volgende conclusie voor een professionele dansvoorziening voor Limburg:

1. De primaire doelstelling is het verbeteren van het klimaat voor dans, gebaseerd op publieksopbouw en publieksverbreding/verdieping door middel van:
 - intensivering en het creëren van samenhang in de dansprogrammering op de Limburgse podia, evenals verbetering van de publiekswerving
 - het aangaan van coalities met bestaande dansgezelschappen en productiekernen om te komen tot producties die wortelen in het culturele klimaat van Limburg
 - speciale aandacht voor een nieuw publiek voor de dans door middel van een jongerendanswerkplaats
 - uitbouw samenwerking met de Nederlandse Dansdagen
 - samenwerking met landelijke en Euregionale initiatieven op het gebied van dans
2. De secundaire doelstelling is een mogelijke verplaatsing van een bestaand dansgezelschap vanuit zijn huidige standplaats naar Limburg. De dansvoorziening dient zich niet bezig te houden met meer van hetzelfde in de Nederlandse context, dus niet met het optuigen van een nieuw regulier gezelschap, tenzij de verhoudingen in het landelijks dansbestel belangrijke wijzigingen ondergaan.

Om deze doelstellingen te bereiken adviseert de werkgroep een **dansintendant** voor Limburg aan te stellen. Een intendant is een wegbereider die op basis van een plan van aanpak en een

onderzoekende houding zijn plan uitvoert en al doende ontdekt wat aanslaat op het gebied van dans.

De intendantfunctie zal eind 2002, in een groeimodel, moeten ingaan. Een profiel van de dansintendant en een kader voor zijn plan van aanpak worden gegeven in hoofdstuk 3: 'De intendantfunctie ten behoeve van de professionele dansvoorziening voor Limburg'.

Tot slot zijn er drie bijlagen opgenomen ter adstructie van bepaalde onderdelen.

Heerlen, 26 augustus 2002

2. Een professionele dansvoorziening voor Limburg, het overwegen waard of noodzaak?

Uitgangspunt

Nederland kent een rijke danscultuur, ondanks de betrekkelijk jonge traditie ervan. Opvallend is de verscheidenheid van het professionele aanbod. Zo is er het klassieke en neo-klassieke ballet, vertegenwoordigd door Het Nationale Ballet; het moderne ballet met exponenten als het Nederlands Danstheater, Scapino Ballet Rotterdam en Introdans; folkloristische dans door met name het Internationaal Danstheater; de moderne dans met groepen als Galili Dance, Dance Works Rotterdam, Dansgroep Krisztina de Châtel; danstheater door groepen als RAZ/Hans Tuerlings, het Hans Hof Ensemble; talloze postmoderne en experimentele initiatieven zoals o.a. Emio Greco, Leine en Roebana, Anouk van Dijk en productiehuisen en danswerkplaatsen.

Groepen als Introdans, het Internationaal Danstheater en De Meekers brengen een specifiek aanbod voor de jeugd.

Verheugend is dat het gevarieerde professionele aanbod gemiddeld op een hoog kwalitatief peil staat, internationaal aanzien geniet en in enkele gevallen zelfs tot de wereldtop gerekend wordt. Een en ander wordt treffend geïllustreerd door de toekenning van de Erasmusprijs 2001 aan Hans van Manen, in wiens persoon de totale dans in Nederland onderscheiden werd.

Aanvankelijk vond de uitvoering van ballet en dans redelijk gespreid over het hele land plaats. Nog niet zo lang geleden hebben er zich in de podiumkunsten, en dus ook in de dans, concentratiebewegingen voorgedaan. De reislust is duidelijk afgenomen. Daarnaast is de verhouding tussen vraag en aanbod in Nederland uit balans. Ook deze situatie is niet specifiek voor dans. Er is meer vraag naar grootschalig, toegankelijk aanbod (soms met een hoge amusementswaarde) dan naar de meer complexe uitingen. Qua aanbod is de situatie omgekeerd: er wordt in Nederland meer geproduceerd dan de 'markt' kan en wil afnemen.

Limburg onderscheidt zich naar het oordeel van de werkgroep niet van andere regio's in Nederland en heeft dus naar verwachting belangstelling voor en recht op een breed scala aan dansuitingen. De werkgroep acht het dan ook wenselijk dat een zo compleet mogelijk aanbod op de Limburgse podia en andere mogelijke speelplaatsen te zien is. Op dit moment is daarvan geen sprake: op dansgebied verkeert Limburg inmiddels in een ernstige achterstandssituatie.

De werkgroep vindt het noodzakelijk deze achterstand op zo kort mogelijke termijn in te lopen. Daarnaast heeft de werkgroep zich ten doel gesteld recht te doen aan de diversiteit van de sector dans en ballet. De bijzondere mogelijkheden van de geografische ligging van de provincie met zijn internationale gerichtheid bieden daarbij extra kansen. Zoals uit de opdracht aan de werkgroep blijkt (bijlage 4.3.), dient de dansvoorziening een landelijke functie te hebben en daarmee te passen in het landelijk dansbestel. De werkgroep onderschrijft de wenselijkheid daarvan en dit heeft een belangrijke rol gespeeld in de beraadslagingen.

Dansklimaat

Al in haar eerste besprekingen is de werkgroep tot de conclusie gekomen dat er in Limburg nauwelijks sprake is van een dansklimaat. Naar deze situatie is geen empirisch onderzoek gedaan, maar de werkgroep constateert wel dat een dergelijk klimaat in samenhang met de andere podiumkunstdisciplines gewenst is. De eerdere constatering dat Limburg op dansgebied een witte vlek is, kan de werkgroep in grote lijnen onderschrijven. Men verwacht alleen al in een verstedelijkt gebied als Zuid-Limburg meer dynamiek en minder eenzijdigheid op dansgebied dan nu aanwezig is in verhouding tot andere sectoren van de (podium)kunsten, die wel goed vertegenwoordigd zijn. Dat de provincie Limburg 'dans' tot speerpunt van beleid heeft gekozen, juicht de werkgroep toe. Vanuit de positie van de dans is het Limburgse podiumkunstenlandschap in een bijlage apart beschreven (bijlage 4.1.).

Er zijn in Limburg twee vooropleidingen dans, verbonden aan scholen voor voortgezet onderwijs te Venlo en Maastricht. Er is geen dansvakopleiding aanwezig. Hoewel dat een positieve invloed kan hebben op het dansklimaat, realiseert de werkgroep zich dat niet elke provincie een eigen dansvakopleiding kan hebben. Het in Limburg aanwezige danstalent vindt desondanks, en via de gekwalificeerde vooropleidingen, zijn weg.

De schouwburgen hebben allemaal dans in hun programma's, maar worstelen met de positie van het meer complexe aanbod en weten nauwelijks een jong publiek voor dans aan zich te binden.

Initiatieven van gezelschappen vinden vaak onvoldoende weerklank door gebrek aan afstemming en samenhang.

Voor makers uit de provincie zelf blijkt het veelal moeilijk zich te handhaven, omdat ze niet het gewenste artistieke niveau halen, vaak in een wisselwerking met een gebrek aan financiële middelen en gebrek aan adequate begeleiding.

Er zijn daarnaast voldoende amateuractiviteiten, goede dansafdelingen bij de centra voor de kunsten en er is een geïntensiveerde aanpak van de kunsteducatie, die een verbetering van het dansklimaat mede rechtvaardigen.

De verbetering van het dansklimaat begint bij het publiek. Zonder publiek heeft de podiumkunst immers geen bestaansrecht. Bestaand publiek moet geprikkeld worden vaker te komen, nieuw publiek uitgedaagd en opgezocht. Aansprekende initiatieven zijn nodig om deze situatie te bevorderen.

Intensivering van de programmering van dans op bestaande podia

Limburg kent zeven grote podia (acht accommodaties), geen middenzalen en een aantal kleine podia, waarop regelmatig professionele dansvoorstellingen uit binnen- en buitenland op basis van een eigen beleid geprogrammeerd worden.

Uit ervaring bij de programmering van het ter ziele gegane Euregio Dansforum is gebleken dat commitment met de VSCD-podia een voorwaarde is voor het ontwikkelen van een goed dansklimaat. In deze accommodaties zijn de zalen van een voldoende omvang aanwezig die het ontbreken van de voor de dans noodzakelijke middenzalen deels compenseren. Het begrip podium is overigens breder op te vatten dan binnen de contouren van een specifieke theateraccommodatie. Vooral in het kader van festivals kan het gaan om elke willekeurige ruimte die een theatermaker uitdaagt of om een toevallige ontmoetingsplek in stad of landschap. De werkgroep vindt het van wezenlijk belang dat bestaande plannen voor de bouw van middenzalen/vlakke-vloertheaters daadwerkelijk uitgevoerd worden en dat ook nieuwe plannen op plaatsen waar deze niet zijn tot ontwikkeling komen.

Zoals gezegd is het programmeringsniveau van de schouwburgen op dansgebied voorzichtig. Om die reden leggen de meeste podia veel nadruk op het toegankelijke, klassieke en het trendgebonden, commerciële repertoire, waar vooral het gangbare abonnementspubliek zijn weg naar toe vindt. Hierdoor komt het bloeiende Nederlandse dansaanbod onvoldoende tot zijn recht op de Limburgse podia. Dit heeft bij de meeste accommodaties te maken met een relatieve onbekendheid met de ontwikkelingen op het terrein van de dans. De indruk bestaat dat in Limburg, net als in andere delen van het land, het publiek de voorkeur geeft aan het meer toegankelijke moderne ballet, dan aan het meer experimentele repertoire. Voor zover er al (post)moderne dans geprogrammeerd wordt, is dat ad hoc en is er geen gestage opbouw van publiek. De voorzichtige programmering leidt bovendien tot een zekere eenzijdigheid in de samenstelling van het publiek. Vooral jongeren voelen zich onvoldoende binnen de kaders van het reguliere theaterprogramma aangesproken. Uit gesprekken met diverse makers klinkt de ervaring door dat zij ervaren dat de Limburgse programmeurs hun verantwoordelijkheid voor dans laten liggen. De werkgroep stelt een tekort bij de programmering van dans op de Limburgse podia vast. Overziet men drie seizoenen dansprogrammering van de 7 VSCD-podia dan is bij het klassiek ballet de verhouding buitenlands aanbod ten opzichte van de geprogrammeerde voorstellingen van Het Nationale Ballet 47:4. Kijkt men naar het populaire 'Terse tapdance' repertoire en bijvoorbeeld naar voorstellingen van Krisztina de Châtel, die elders in het land frequent met groot succes bij pers en publiek optreedt, dan is de verhouding 35:13.

Het denken in rendement, dat wil zeggen veel publiek en hoge recettes (inkomsten), is niet voor alle vormen van podiumkunst in gelijke mate van toepassing. Bij het uitvoeren van kunstbeleid, hier bedoeld door middel van een gevarieerde theaterprogrammering, streeft men er naar dat zo veel mogelijk mensen van kunst gebruik kunnen maken. Participatie wordt mede bepaald door een bloeiend cultureel klimaat.

De werkgroep vindt het noodzakelijk dat er tussen de verschillende podia samenwerking en afstemming in de dansprogrammering komt, waardoor samenhang ontstaat en de promotie van dans in al zijn vormen geïntensiveerd wordt. Podia die daar behoefte aan hebben, moeten ondersteuning krijgen bij de samenstelling van het dansprogramma en de daaraan gekoppelde publiekswerving. Voor zover er financiële drempels zijn om als risicovol ervaren voorstellingen te programmeren, dient er een tijdelijk stimuleringsbudget beschikbaar te komen.

Gezelschap of 'company in residence'

In het raam van het Nederlandse dansbestel acht de werkgroep het niet aanbevelenswaardig nu een nieuw regulier dansgezelschap te formeren. Er is meer dan voldoende aanbod, dat momenteel op de Nederlandse podia onvoldoende aandacht krijgt. Er zou daardoor feitelijk een situatie van verdringing ontstaan. De werkgroep is voorstander van een betere spreiding van vestigingsplaatsen van gezelschappen over het hele land.

Daarom is er uitvoerig nagedacht over de mogelijkheden een tweelinggezelschap te formeren met een bestaand gezelschap of een bestaand gezelschap te verlokken zijn vestigingsplaats te veruilen voor Limburg. Het vormen van een tweelinggezelschap heeft aantrekkelijke kanten. Echter, de werkgroep meent dat het aanbod van gezelschappen, die daarvoor in aanmerking zouden kunnen

komen, ook op een andere wijze op de Limburgse podia te zien kan zijn. De werkgroep acht op termijn de hervestiging van een bestaand gezelschap niet uitgesloten, maar komt hiervoor thans niet met een concreet voorstel, omdat de aantrekkelijkheid voor een verplaatsing direct in verband staat met het bestaan van een goed dansklimaat.

In oriënterende zin is gesproken met verschillende gezelschappen en makers.

Gesprekken met Introdans, Conny Janssen Danst. ..., het Hans Hof Ensemble en Dance Works Rotterdam hebben het beeld opgeleverd dat met deze en soortgelijke gezelschappen (verder) te praten valt over een formule van coproductie of een formule die lijkt op 'artist in residence', waarbij een gezelschap zich tijdelijk huisvest in een bepaald theater en van daaruit een productie uitbrengt voor de regio. Het Arnhemse Introdans heeft een dergelijke formule voor Limburg uitgewerkt en daarvoor ook provinciale middelen toegezegd gekregen. Deze aanpak dient als voorbeeld. Om praktische redenen kon het plan in het theaterseizoen 2002-2003 nog niet worden opgestart, o.a. omdat de tijd tussen toezegging en realisering te kort was om voldoende draagvlak bij de podia te krijgen, gezien de gevorderde voorbereiding van de programmering en het feit dat er nog rijksmiddelen nodig zijn om het plan te kunnen uitvoeren.

De werkgroep vindt het vreemd dat het in Tilburg gevestigde dansgezelschap RAZ/Hans Tuerlings geen rol van betekenis speelt in Limburg. Dit gezelschap is bedoeld als dansvoorziening voor Zuid-Nederland. Als zodanig maakt het ook deel uit van het convenant met de rijksoverheid betreffende de Cultuurnota. De werkgroep heeft de indruk dat tot dusverre zowel de aanbieder als de afnemers weinig inspanningen geleverd hebben om inhoud te geven aan mogelijke samenwerking. Uit een indringend gesprek tussen de werkgroep en de artistieke leiding van RAZ kwam naar voren dat het gezelschap wensen en ambities heeft om een duidelijkere rol in Limburg te vervullen. De werkgroep is benieuwd naar concretisering van deze intentie.

Bewegingswerkplaats Los maakt deel uit van de dansinfrastructuur van Limburg, zoals blijkt uit de beschrijving van het Limburgs Podiumkunstenlandschap. Los is, na negatief advies van de Provinciale Adviescommissie Cultuur, niet opgenomen in het provinciale cultuurplan 2001-2004. Ook over de projectmatige ondersteuning voor 2001 en 2002 oordeelde de adviescommissie negatief. De werkgroep en haar individuele leden hebben uit diverse gesprekken met betrokkenen, binnen en buiten de provincie Limburg, geconcludeerd dat het draagvlak voor Los smal is. Het gesprek van de werkgroep met de leiding van Los heeft geen nieuwe gezichtspunten opgeleverd, zodat de werkgroep geen aanleiding ziet in haar advies een speciale rol aan Los toe te kennen. De overige in Limburg aanwezige (sluimerende) initiatieven (De Smederij, DansTheater Kharisma) vindt de werkgroep van onvoldoende potentie om uit te groeien tot een gezelschap met een positie in het landelijke bestel.

Naast de hier genoemde gesprekken ontmoette de werkgroep Tom Stuart en Dylan Newcomb die zich ieder op eigen initiatief met ideeën over het formeren van een nieuw gezelschap bij de werkgroep gemeld hebben. Ook Gaby Baars heeft een plan ingediend, maar er heeft geen gesprek met de werkgroep plaatsgevonden gelet op zijn woonplaats Monaco. Omdat de werkgroep geen voorstander is van het formeren van een nieuw gezelschap zijn de betreffende voorstellen niet verder uitgewerkt. Verder sprak de werkgroep met Mariska Van Loon, die zich eveneens op eigen initiatief bij de werkgroep heeft gemeld; haar inbreng was van meer algemene strekking. Ten slotte nam de werkgroep kennis

van een plan voor een middelgroot klassiek dansgezelschap in Maastricht uit het begin van de jaren negentig van Marc Jonkers en Jan Linkens.

Een nieuw publiek voor de dans

De werkgroep heeft gekeken naar mogelijkheden om jongeren op een nieuwe, prikkelende manier voor dans te interesseren op basis van een keuze voor aansprekende hedendaagse onderwerpen. Het feit dat kunst- en cultuur in schoolverband steeds meer aandacht krijgen met de introductie van het vak CKV (basisvorming, VMBO en HAVO/VWO), ligt er bij culturele instellingen een uitdaging om voor deze doelgroep extra inspanningen te verrichten. Bij dit publieksegment ligt de meeste potentie in de aansluiting bij de eigen jongerencultuur, waarin bepaalde uitingsvormen van dans en beweging een belangrijke plaats innemen. Voor de dansvoorziening is publieksofbouw van onderop juist een speerpunt op het moment dat jongeren zelf ontvankelijk zijn voor het maken van keuzes.

Verbindingen met zowel de amateurdans en dansafdelingen van de centra voor de kunsten c.q. particuliere dansscholen, moeten hierbij niet uit het oog worden verloren, evenals het feit dat er twee vooropleidingen dans (verbonden aan een middelbare school) in Limburg aanwezig zijn.

Het opzetten van een jongerendanswerkplaats naar het model van het Utrechtse gezelschap DOX ziet de werkgroep als de beste mogelijkheid. Met de artistiek leidster Hildegard Draaijer van DOX zijn daarover gesprekken gevoerd. Interessant is vooral de actieve betrokkenheid van jongeren, die uit verschillende doelgroepen en veelal uit het VMBO komen. Werving vindt in de meeste gevallen plaats door middel van het inzetten van 'peer educators'. Deze aanpak biedt ook ruimte aan jonge makers. In bijlage 4.2. is een beknopte beschrijving gegeven van een dergelijke aanpak door DOX voor de gemeente Almere.

Volgens de werkgroep dient samenwerking en afstemming met de toonaangevende jeugdtheatergroep Het Laagland te Sittard, Het Huis van Bourgondië (als ontmoetingsplek van jonge theatermakers) en met de Toneelacademie Maastricht onderzocht te worden.

Schaal en samenwerking

In de opstartfase kan een professionele dansvoorziening voor Limburg in voldoende mate vorm krijgen in provinciaal verband. Als op enig moment schaalvergroting wenselijk is, dan kan dat in het Nederlandse bestel het beste worden vormgegeven in het verband van het Landsdeel Zuid-Nederland. Verbindingen in de Euregio moeten zeker plaatsvinden. Dit kan het beste door middel van export en programmatische samenwerking, maar zeker niet in de zin van exploitatie. De ambtelijke, arbeidsvoorwaardelijke en artistieke uitgangspunten in de omringende landen zijn hiervoor te verschillend (gezien o.a. ervaringen met Euregio Dansforum). Op korte termijn kan al snel aansluiting worden gezocht met het samenwerkingsverband van Belgisch-Limburgse Culturele Centra onder de noemer 'Dans in Limburg'.

In Maastricht bestaat sinds enkele jaren een belangrijk landelijk dansinitiatief in de vorm van 'De Nederlandse Dansdagen'. Dit jaarlijks georganiseerde, driedaagse evenement heeft als doelstelling een functie bij de promotie van de Nederlandse dans te hebben en wil bepaalde nieuwe ontwikkelingen stimuleren bij dansers en publiek. Het beleid van de Nederlandse Dansdagen is er mede op gericht zaken te ondernemen die in Limburg een bredere uitstraling hebben dan in de Maastrichtse context, wat tot dusverre nog niet gelukt is. De

Dansvoorziening Limburg kan in dit verband belangrijke impulsen geven en kan een follow up bieden aan door de Dansdagen ontwikkelde initiatie. De Nederlandse Dansdagen kunnen een podium zijn voor bijzondere initiatieven van de Dansvoorziening.

Samenwerking op artistieke gronden geldt in voorkomende gevallen uiteraard ook met de andere vertegenwoordigers van de podiumkunstdisciplines in Limburg, Zuid-Nederland en de Euregio.

Conclusie

De werkgroep komt tot de volgende conclusie voor de Dansvoorziening Limburg.

De primaire doelstelling is het verbeteren van het klimaat voor dans, gebaseerd op publieksopbouw en publieksverbreding/verdieping door middel van:

- intensivering en het creëren van samenhang in de dansprogrammering op de Limburgse podia, evenals verbetering van de publiekswerving
- het aangaan van coalities met bestaande dansgezelschappen en productiekernen om te komen tot producties die wortelen in het culturele klimaat van Limburg
- speciale aandacht voor een nieuw publiek voor de dans door middel van een jongerendanswerkplaats
- uitbouw samenwerking met de Nederlandse Dansdagen
- samenwerking met landelijke en Euregionale initiatieven op het gebied van dans

Het behalen van de primaire doelstelling zal in hoge mate gediend zijn bij verbetering van de infrastructuur door het realiseren van professioneel geoutilleerde midden- en kleine zalen.

De secundaire doelstelling is een mogelijke verplaatsing van een bestaand dansgezelschap vanuit zijn huidige standplaats naar Limburg. De dansvoorziening dient zich niet bezig te houden met meer van hetzelfde in de Nederlandse context, dus niet met het optuigen van een nieuw regulier gezelschap, tenzij de verhoudingen in het landelijk dansbestel op enig moment belangrijke wijzigingen ondergaan.

Advies

Om deze doelstellingen te bereiken adviseert de werkgroep een dansintendant voor Limburg aan te stellen. Een intendant is een wegbereider die op basis van een plan van aanpak en een onderzoekende houding zijn plan uitvoert en al doende ontdekt wat aanslaat.

In het volgende hoofdstuk wordt de intendantfunctie verder uitgewerkt.

Het nemen van een besluit op korte termijn over de aanstelling van een dansintendant is aan te bevelen, omdat deze al snel, in een groeimodel zijn werkzaamheden kan aanvangen. Leden van de werkgroep zouden desgewenst een rol kunnen spelen in het vervolgtraject, zoals deelname aan een werkbestuur of zittingname in een sollicitatiecommissie.

De werkgroep heeft zich niet nadrukkelijk bezig gehouden met de vestigingsplaats van de beoogde dansvoorziening. Een uitwerking van dit gegeven is nauw verbonden met het plan van aanpak van de aan te stellen intendant.

De werkgroep is verheugd over de ambities van de Gemeente Heerlen om in de dans te investeren. Bovendien zijn er voorzieningen in het Theater Heerlen en plannen voor nieuwe podia, zodat de werkgroep er van uit gaat dat Heerlen een belangrijke rol kan spelen.

3. De intendantfunctie ten behoeve van een professionele dansvoorziening voor Limburg

Het kerndoel van een professionele dansvoorziening voor Limburg is een klimaat te scheppen voor dans op de Limburgse podia en daarbij vooral aandacht te schenken aan de publieksopbouw, publieksverbreding/verdieping. De werkgroep wil dit doel bereiken met het instellen van een 'intendantfunctie'. Dit begrip heeft te maken met o.a. de zorg voor 'het huis' of 'het gebouw', 'het materiaal' en 'de faciliteiten'. In de podiumkunstenwereld kent men het begrip beter als de leider van een theaterhuis die politieke, artistieke en zakelijke verantwoordelijkheid draagt. De werkgroep geeft er vooral de betekenis van 'wegbereider' aan, iemand die met zijn persoonlijkheid en kennis van zaken gewicht in de schaal legt. Waar hier sprake is van 'hij', kan ook 'zij' worden gelezen.

Profiel intendant van een professionele dansvoorziening voor Limburg

De intendant is een wegbereider voor de professionele dans in Limburg, die op basis van een onderzoekende houding een plan van aanpak uitvoert en al doende ontdekt wat aanslaat op het gebied van dans. Hij dient over de volgende kenmerken te beschikken:

- Hij heeft een neus voor talent.
- Hij is samenwerkingsgericht (geen solist).
- Hij heeft een nationaal netwerk.
- Hij heeft oog voor wat actueel is, vanuit een algemene visie
- Hij is inhoudelijk/artistiek een aanjager, zonder de primaire ambitie om zelf te creëren.
- Hij heeft zakelijk/promotioneel inlevingsvermogen met het veld, is aimabel en communicatief.

Plan van aanpak

De werkgroep adviseert haar opdrachtgevers de aan te stellen intendant zelf een aansprekende naam te laten verzinnen voor de voorziening en hem zelf op basis van de doelstelling een plan van aanpak te laten ontwikkelen, waarin in elk geval de volgende zaken aan de orde komen:

- Het inhalen van de achterstand van de dansprogrammering op de Limburgse podia en daarbij speciaal de aandacht te richten op het werven van meer en nieuw publiek.
- Het adviseren van podiumprogrammeurs om tot een samenhangend dansaanbod te komen.
- Het stimuleren van het uitbrengen in coproductie of producties tot stand te brengen door middel van een 'artist in residence'-formule met premières op Limburgse podia.
- Het zodanig vormgeven van een professionele dansvoorziening voor Limburg, dat deze van landelijk betekenis is en wordt opgenomen in de Rijks Cultuurnota.
- Onderzoek plegen naar, stimulering en zonodig begeleiding van de vestiging van een bestaand landelijk gesubsidieerd dansgezelschap van zijn huidige standplaats naar Limburg.

- Voorbereidingen treffen voor de oprichting van een Jongerendanswerkplaats naar het voorbeeld van het in Utrecht gevestigde DOX.
- Een relatie onderhouden met de amateursector en de kunsteducatie.
- Ruimte bieden aan ontwikkelingen die uit de makers zelf komen.
- Uitbouw van de samenwerking met de Nederlandse Dansdagen, met name door impuls te geven aan projecten die in dat kader ieder jaar worden ontwikkeld en tijdens de Dansdagen de aandacht te vestigen op eigen activiteiten.
- Samenwerking zoeken met Euregionale (dans)initiatieven.

Hij kan bij het uitwerken van zijn plan gebruik maken van de door de werkgroep gelegde contacten en opgebouwde documentatie.

Tijdpad

Een voordeel van de voorgestelde aanpak is dat er feitelijk al dit najaar mee gestart kan worden in een groeimodel. De intendant dient al op korte termijn, desnoods eerst op projectbasis, te worden aangesteld. De werkgroep kan zich voorstellen dat de intendant in de opstartfase zijn bureau huisvest bij een bestaande podiumkunstinstantie te Maastricht. Een dergelijke aanpak heeft het voordeel dat in die fase informatielijnen met bijvoorbeeld het Gouvernement kort zijn en dat er gebruik gemaakt kan worden van aanwezige bureaufaciliteiten en lokale/regionale netwerken.

De werkgroep is van mening dat het plan van de intendant een tijdpad van 10 jaar moet overzien.

- Start einde 2002 –uitwerken plan van aanpak en advisering programmering podia seizoen 2003-2004.
- Voortraject 2003 en 2004 opstart co-productie- of in-residence-formule.
- Start Jongerendanswerkplaats Cultuurplanperiode 2005-2008
- Herlocatie bestaand gezelschap zo mogelijk met ingang Cultuurplanperiode 2005-2008
- Consolidatie in planperiode 2009-2012.

Voor de uitvoering van zijn taak dient de intendant ondersteuning te krijgen van een medewerker met kennis van vooral het Limburgse podiumkunstenlandschap.

Budget

Op basis van beschikbare gegevens, o.a. de subsidie aan Introdans voor hun company in-residence – plan, een eventuele tweelingformule en een projectopzet van DOX voor de gemeente Almere, wordt aangenomen dat het in de opdracht genoemde financiële kader realistisch is. Hoe deze financiële kaders worden aangesproken hangt echter af van de uitwerking van het plan van aanpak door de intendant. Voor bepaalde onderdelen is het ook mogelijk gebruik te maken van middelen van het Fonds voor de Podiumkunsten, van het Fonds voor de Podiumprogrammering en marketing en het Actieprogramma Cultuurbereik. Het kunnen aanspreken van landelijke middelen in het kader van de volgende Rijks Cultuurnota is een van de inspanningen die de intendant moet ontplooiën en vormt onderdeel van de public relations voor zijn eigen plan.

4. Bijlagen

- 4.1. Het Limburgs Podiumkunstenlandschap
- 4.2. DOX en Almere, een voorbeeld
- 4.3. Opdracht aan de werkgroep

4.1. Het Limburgs Podiumkunstenlandschap

Het Limburgs Cultureel Landschap is divers en internationaal. De provincie heeft grenzen met drie 'buitenlanden' (Nordrhein-Westfalen, de Waalse en de Vlaamse gemeenschappen). Limburg kent daarnaast een lange traditie met het opnemen van gastarbeiders uit Europese landen in de kolenbakkens, met name uit Zuid- en Oost-Europa en met grensarbeid. Kunsthistorisch is Limburg altijd als vanzelfsprekend Europees georiënteerd geweest, met sterke impulsen uit de Duitse en Franse invloedsfeer. Het begrip 'multicultureel', dat in het landelijk kunstbeleid thans zo benadrukt wordt, heeft in Limburg in historisch perspectief een totaal andere dimensie en wordt meer beleefd vanuit een Europese, dan vanuit een mondiale smeltkroesgedachte.

4.1.1. Podiumkunsten

Dansvakopleiding

Limburg heeft geen dansvakopleiding. Wel zijn er twee vooropleidingen te Maastricht en Venlo, verbonden aan een school voor Voortgezet Onderwijs. Deze opleidingen zijn verbonden aan de dansvakopleidingen aan de Hogescholen te Tilburg en Arnhem.

Werkplaats

In Maastricht is een bewegingstheaterwerkplaats gevestigd: 'Los'. Deze vecht al sinds de oprichting in 1994 voor zijn voortbestaan. Deze werkplaats heeft een specifiek, kleinschalig karakter met een op de ontwikkeling van de persoonlijkheid van de professionele dans- en bewegingskunstenaars gericht beleid. De werkplaats heeft het niet gehaald om in het kader van het lopende kunstenplan landelijke subsidie te verwerven. Door de Provincie is op projectbasis ondersteuning geboden en voor de laatste keer is voor de provinciale planperiode geen subsidie verleend. Tegen het advies van de gedeputeerde voor cultuur in hebben Provinciale Staten onlangs een motie aangenomen ten gevolge waarvan Los voor twee jaar opnieuw een projectsubsidie toegekend krijgt, weliswaar uit niet-cultuurgebonden middelen.

Productiehuis

'Het huis van Bourgondië' is een toonaangevend productiehuis, dat zich primair richt op theater door jonge makers. De aanpak gaat weliswaar in eerste instantie uit van theater, maar verbindingen met andere kunstdisciplines worden niet uit de weg gegaan.

In Maastricht is tevens een productiehuis gevestigd voor muziek: 'Intro'. Dit heeft vooral een studiofunctie.

Productiekern

Er zijn op dit moment twee dansproductiekernen in Limburg gevestigd, die onregelmatig actief zijn. De Smederij te Heerlen en DansTheater Kharisma te Maastricht hebben voor hun jongste plannen een negatief advies gekregen van de

Provinciale Adviescommissie Cultuur. Verder zijn er op incidentele basis makers actief, vaak met subsidie van het Fonds voor de Podiumkunsten.

Gezelschap

Zoals bekend is er thans geen professioneel dansgezelschap in Limburg gevestigd. Euregio Dansforum, een samenwerking tussen Heerlen, Aken en Luik, heeft in de Nederlandse context de toets der kritiek in het kader van het lopende kunstenplan niet doorstaan. Er was ondertussen ook onvoldoende draagvlak in Duitsland en België en het gezelschap is opgeheven.

Andere professionele podiumkunstdisciplines zijn wel vertegenwoordigd:

- Theater: Theater Het Vervolg te Maastricht
- Jeugdtheater: Het Laagland te Sittard
- Symfonische muziek: Limburgs Symphonie Orkest te Maastricht
- Muziektheater: Opera Zuid te Maastricht
- Kamermuziek: diverse ensembles

Accommodaties

Voor de professionele dans is het van belang te kijken naar de aanwezigheid van professionele podiumkunstaccommodaties met een zelfstandige programmering. In Limburg zijn dit conventionele schouwburgen (gemiddeld 600/700 zitplaatsen) en kleine (vlakke-vloer)theaters (tot 200 plaatsen). Merkwaardig genoeg zijn er in Limburg geen zogenaamde middenzalen (over het algemeen grotere vlakke-vloertheaters met 250-600 zitplaatsen). De middenzalen zijn vooral voor de hedendaagse dans een belangrijk podium.

VSCD-podia

Limburg heeft zeven VSCD-podia. Om lid te zijn van de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties in Nederland (VSCD) dient men aan een aantal kwaliteitscriteria te voldoen, o.a. een zelfstandige programmering van professionele voorstellingen en concerten van een zekere omvang. Om diverse redenen is De Oranjerie te Roermond (nog) geen lid van de VSCD, maar dit theater heeft wel de omvang en een vergelijkbare abonnementsprogrammering. De VSCD-theaters zijn gevestigd in Venray (Schouwburg), Venlo (De Maaspoort), Weert (Munttheater), Roermond (De Oranjerie), Sittard (Stadsschouwburg), Parkstad (Theater Heerlen en Theater Kerkrade) en Maastricht (Theater aan het Vrijthof).

Middenzalen

Een knelpunt voor het programmeren van (post)moderne dans is het ontbreken van multifunctionele middenzalen met 250 tot 500 zitplaatsen in deze provincie (met uitzondering van het huistheater van Theater het Vervolg: het Derlontheater, dat geen gastprogrammering heeft). Er bestaan wel plannen voor middenzalen op de middellange termijn te Venlo (concreet in 2004), Sittard, Heerlen en Maastricht. Vooralsnog worden deze zalen als vlakke-vloertheater uitgevoerd.

Kleine zalen

Limburg kent acht kleine podia, die aan jonge en kleinschalig werkende dansers onregelmatig podium bieden voor een klein publiek. Het zijn in merendeel theaters van 50 tot 200 zitplaatsen, die vaak over te weinig technische en financiële mogelijkheden beschikken om dans prominent te programmeren. Een gunstige uitzondering hierop vormt het CK-theater (200 zitplaatsen) te Roermond. De andere zalen zijn: De Garage te Venlo, Het Grand Theater te Landgraaf, Lxor in Heerlen, KC 138 te Sittard en het Kumulustheater en de zaal van Toneelacademie te Maastricht.

Studiosruimte

In het Theater Heerlen zijn studiosruimten aanwezig uit de tijd van het bestaan van Euregio Dansforum. Hoewel deze ruimten enkele beperkingen hebben in vergelijking met de studiosruimten van professionele gezelschappen elders, zijn deze ruimten aantrekkelijk genoeg om gebruikt te worden voor onderdelen van de Dansvoorziening Limburg. De aantrekkelijkheid wordt mede bepaald door de ligging in een professionele theateraccommodatie, waardoor er o.a. voor de dansers contacten mogelijk zijn met leden en het werk van bezoekende gezelschappen.

Festivals

Limburg kent een aantal prominente, professionele podiumkunstenfestivals met een landelijke en internationale uitstraling, die in het kader van de Rijks Cultuurnota subsidie ontvangen:

- Cultura Nova (Parkstad Limburg)*
- Musica Sacra (Maastricht)*
- Het Limburg Festival (gehele provincie, zomer-straattheaterfestival)*
- Het Orlando Festival (kamermuziek, Parkstad Limburg)
- WMC (Parkstad Limburg)
- Poëziefestival Landgraaf (*Parkstad Limburg ?*)
- De Nederlandse Dansdagen te Maastricht, hier mede te noemen, daar dit evenement tevens de Landelijke Dansweek inluit.*

In de met (*) aangeduide festivals krijgt dans in meer of mindere mate aandacht.

Samenwerkingsverbanden

De podiumkunstenbranche kent diverse samenwerkingsverbanden en brancheorganisaties, die in Limburg hun vertegenwoordiging hebben. Binnen het bestek van dit rapport zijn van belang de volgende organisaties te noemen.

- Het DOD (Directeuren Overleg Dans) is een belangenorganisatie van rijksgesubsidieerde dansgroepen. Het DOD is medeorganisator van de Nederlandse Dansdagen. Op het bureau van het DOD is tevens de Collectieve Danspromotie gevestigd.
- De VSCD is al genoemd, als brancheorganisatie van de grote podiumkunstaccommodaties.
- Bij de Vereniging van Vlakke vloertheater zijn diverse kleinere podia aangesloten.

4.1.2. Danseducatie en amateurdans

In Limburg zijn aan de meeste Centra voor de Kunsten dans-/balletafdelingen verbonden, 18 in totaal. Bovendien zijn er momenteel 19 zelfstandige dansscholen, die een bijdrage leveren aan de dansante vorming. In vrijwel alle steden en enkele grote plattelandsgemeenten bestaan samenwerkingsverbanden van kunst- en cultuurinstellingen op het terrein van de kunsteducatie, zowel voor het primair als voortgezet onderwijs. Zo deze instellingen al niet langer bestaan vanuit de 'oude' kunstzinnige vormingsgedachte, het recent in gang gezet landelijke Actieprogramma Cultuurbereik heeft in Limburg een belangrijke poot gevonden in het aandachtsgebied 'Cultuur en School', waardoor er diverse educatieve programma's ontwikkeld zijn en nog ontwikkeld worden, van Cultuurmenu's voor het basisonderwijs tot culturele activiteitendagen voor CKV'ers. Binnen deze activiteiten is ook aandacht voor dans.

In Limburg zijn circa 40 amateurdansgroepen gevestigd, die zowel klassiek, modern als folkloristisch repertoire beoefenen. Vele maken gebruik van de ondersteuning van het Landelijk Centrum voor de Amateurdans (LCA) en worden daarbij geholpen door een adviseur van Symbiose, die o.a. dans in portefeuille heeft. Nog niet zo lang geleden heeft het LCA zich, ondersteund door de Dansdocenten Vereniging Limburg, bij de provincie Limburg sterk gemaakt voor de aanstelling van een dansconsulent. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd om het mogelijk te maken dit consulentchap onder te brengen in het in oprichting zijnde 'Huis voor de Amateurkunst'.

De adviseur van Symbiose ondersteunt de activiteiten van de Dansdocenten Vereniging Limburg. Met deze vereniging scoort Limburg vanwege de aanpak van de professionalisering van de dansdocenten. Deze vereniging heeft onder andere al negen keer een tweemaaljaarlijks amateurdansfestival georganiseerd. Tijdens dat festival, dat zeven keer in de schouwburg Heerlen en de laatste twee keer in De Maaspoort te Venlo plaatsvond, presenteren dansdocenten choreografisch werk, dat door hun leerlingen wordt uitgevoerd. Verder worden dan choreografieën getoond, die in het kader van Spoor 1 en een Dozijn Dansen van het LCA in de provincie zijn ontwikkeld door professionele choreografen voor amateurdansers. De laatste twee edities waren er ook nog diverse workshops voor de deelnemende amateurdansers.

Voor de presentatie van de amateurdans kampen de groepen met te weinig kwalitatieve speelplekken. Dit is overigens een landelijk probleem. Vanuit het LCA wordt op dit moment een pilotproject Podium Danscircuit ontwikkeld in samenwerking met de provinciale dansconsulenten. Een dergelijk project draagt mede bij aan de bevordering van een dansklimaat in Limburg.

Overlegorganen Danseducatie en Amateurdans zijn:

- Het Directeurenoverleg van Limburgse Centra voor de Kunsten.
- Het Landelijk Centrum voor Amateurdans
- De Dansdocenten Vereniging Limburg

4.2. DOX en Almere, een voorbeeld

Theatergroep DOX bestaat sinds 1997 en is een bontgekleurd gezelschap, waarin jongeren variërend van 16 tot en met 25 jaar spelen onder artistieke leiding van Hildegard Draaijer. Onder professionele begeleiding werken de jongeren aan dynamische dansvoorstellingen. De voorstellingen zijn voor eenieder op een eigen manier herkenbaar en betekenisvol en spreken een jong en divers publiek aan. Met de producties 'Bring My Family Back', 'Lonesome Cowboy' en 'Floris & Blancefloer' heeft DOX laten zien haar doelstelling waar te kunnen maken.

In de zomer van 2002 co-produceren de Almeerse Theaters en Jongerentheatergroep DOX de locatievoorstelling 'Poldergasten'. Deze productie is een pilotproject om te komen tot een volwaardige Almeerse jongerentheatergroep met landelijke uitstraling, die vanuit deze productie zal ontstaan. De betreffende productie is met succes uitgebracht en goed ontvangen bij publiek en pers.

De Almeerse Theaters hebben Theatergroep DOX voor dit project aangetrokken, vanwege haar expertise op het gebied van jongerentheater. Theatergroep DOX bestaat uit jongeren met een diverse culturele achtergrond en heeft in de afgelopen jaren bewezen, dat de wijze waarop zij voor en door jongeren theater maken, een professionele, inspirerende en vruchtbare formule is. Na de zomer wordt er een opzet uitgewerkt om, met de ervaringen die zijn opgedaan met het produceren van 'Poldergasten', tot een permanent vervolg te komen. De ervaring van DOX leert dat de inbedding van een dergelijk project, mede vanwege de doelgroep, veel tijd en aandacht nodig heeft. DOX zal de komende jaren in Almere een sterk adviserende rol hebben bij de oprichting en ontwikkeling van de nieuwe theatergroep, maar het gezelschap zal onafhankelijk van DOX opereren. Een dergelijke aanpak staat de Werkgroep Dansvoorziening Limburg in feite ook voor ogen, wanneer zij denkt aan het instellen van een jongerendanswerkplaats

Peer-education

DOX is begonnen als 'interculturele' theatergroep. De voorstellingen van DOX laten zien dat theatermaken het doel is en respect en samenwerking de middelen zijn. De jongeren die spelen zijn een afspiegeling van de maatschappij, die universele thema's die hen raken over het voetlicht weten te brengen. De jongeren zijn geenszins in hokjes te plaatsen van allochtone en autochtone culturen, integendeel: ze zijn zichzelf!

Deze uitkomst is het resultaat van een beproefde methode van DOX: een professioneel artistiek team werkt met een mix van ervaren DOX-jongeren en jongeren die nieuw zijn geworven voor een productie. Zo is er een grotere artistieke verdieping mogelijk dan wanneer er met louter beginners wordt gewerkt. DOX-jongeren vervullen in dit concept een voortrekkersrol: ze kunnen hun minder ervaren leeftijdgenoten op een vanzelfsprekende manier stimuleren op het gebied van motivatie, discipline, concentratie en techniek. In Almere is voor de aanpak gekozen dat de artistieke leiding van DOX (Hildegard Draaijer) trainers, afkomstig uit de vaste DOX-productiekern, traint om de Almeerse jongeren voor te bereiden op hun rol in de productie (peer-education). Deze trainers zijn ingezet bij de werving en de selectie van de Almeerse groep en hebben de jongeren gedurende het repetitieproces twee maal per week getraind in de benodigde bekwaamheden, zoals dans, spel en zang. Daarnaast vervullen ze een belangrijke rol in het proces van groepsvorming.

Er wordt voor peer-educators gekozen, omdat steeds duidelijker wordt dat jongeren effectieve trainers zijn. Zij kunnen in het docentschap energie en enthousiasme opbrengen. Steeds vaker worden er in bijvoorbeeld Nederland en V.S. peer-educators ingezet op migrantenprojecten. Zij spreken (letterlijk en figuurlijk) de taal van hun peergroup en kunnen op die manier als rolmodel fungeren.

Een pilotproject peer-education is reeds afgerond: ROC peergroup educators – een samenwerkingsproject tussen het Regionaal Onderwijs Centrum te Utrecht (ROC), Utrechts Centrum voor de Kunsten (UCK, de bakermat van DOX) en DOX. Hierin worden jonge mensen opgeleid tot peer-educator op MBO-niveau. Gezien het succes zijn de goede ervaringen ook binnen een Limburgs initiatief toepasbaar.

Resultaat

In het Almeerse voorbeeld heeft DOX zoals altijd een groep samengesteld van jongeren die banden hebben met verschillende culturen. De werkwijze van DOX is erop gericht spelers vanuit hun eigenheid en eigen culturele bagage materiaal te laten aandragen. Dit vormt de basis voor verschillende theatervormen bijvoorbeeld fysiek theater, muziektheater en dans. Bij deze productie is de deelnemers gevraagd op basis van liefdesverhalen eigen materiaal aan te dragen. Het artistieke team heeft tekst-, beeld-, muziek- en bewegingsmateriaal ingebracht als basis voor improvisaties. Nadat de makers hun eigen verhaallijn hadden ontwikkeld, werd in de maand mei de voorstelling samengesmeed en een duidelijke, gezamenlijke dramatische lijn ontwikkeld door de twee eindregisseurs (Hildegard Draaijer, Erik Snel). Zoals reeds opgemerkt is het resultaat de locatievoorstelling 'Poldergasten', inmiddels in juni met succes uitgebracht in het kader van het Theaterfestival Almere 2002 en in juli/augustus ook gespeeld op het Over IJ Festival in Amsterdam en de Boulevard Den Bosch.

4.3. Opdracht aan de werkgroep

Doelstelling: Bepalen van de vorm en inhoud van een professionele landelijke dansvoorziening voor Limburg.

Vorm: Er wordt een onafhankelijke werkgroep geïnstalleerd die voor zomer 2002 een rapport opstelt, dat in het voortraject van de Cultuurnota 2005-2008 kan worden meegenomen door de Gemeente Heerlen, de provincie Limburg, en het Ministerie van OCenW en de desbetreffende adviesorganen, zoals de Raad voor Cultuur.

Achtergrond: vanaf de jaren '80 zijn er binnen de provincie initiatieven genomen om te komen tot invulling van de lacune in de dansvoorziening. In 1997 heeft het provinciebestuur dans tot speerpunt benoemd. Op basis hiervan is o.a. steun gegeven in het euregionaal opgezette initiatief Euregio Dans Forum. Hierin participeerden Heerlen, Aken en Luik. Belangrijke financieringsbron was Interreg II.

Voorheen was vooral de schouwburg Heerlen actief als coproducent van dans, te beginnen met projecten van Itzik Galili. Voor de cultuurplanperiode 2001-2004 werd duidelijk dat er geen toekomst was voor Euregio Dans Forum, door negatieve adviezen van zowel de Raad voor Cultuur en de provinciale adviescommissie Cultuurplan. Wel werd in het Advies van de Raad voor Cultuur geconstateerd dat er in Limburg blijkbaar wel bestuurlijk draagvlak is voor investeringen in de dans. Bovendien was er inmiddels een afgekalfd draagvlak bij de partners en kon het gezelschap in ieder geval geen plek veroveren op de Nederlandse podia.

Halverwege 2000 namen de provincie Limburg en de gemeente Heerlen het initiatief om in een brief aan de Staatssecretaris voor te stellen, om te komen tot een nieuwe dansvoorziening voor Limburg. Daarvoor zou een werkgroep geformeerd moeten worden die zou gaan adviseren over het bestel en de gewenste voorziening. Om het Rijk te overtuigen van de ernst van de bestuurlijke wil bieden overheden ieder € 136.134,06 (*f* 300.000,--) op jaarbasis aan als bijdrage in een mogelijke voorziening, met als uitgangspunt dat het Rijk hierin ook zou participeren voor een bedrag van € 862.182,41 (*f* 1,9 miljoen). Dit bedrag was gebaseerd op de kosten die een middelgrote productiekern/gezelschap op jaarbasis met zich mee zouden brengen. Geraamd bedrag aan subsidie in totaal op jaarbasis: € 1.134.450,54 (*f* 2,5 miljoen). De Staatssecretaris liet weten geïnteresseerd te zijn in de uitkomsten van een dergelijke werkgroep en vervolgens aan de hand daarvan een standpunt te bepalen over de toekomst op voorhand wilde hij in 2000 geen geld hiervoor beloven.

In 2002 zal de Raad voor Cultuur een sectoranalyse opstellen waarin gekeken moet worden mogelijke witte vlekken. Vanuit convenantenoverleg Zuid-Nederland is de witte vlek van de dansvoorziening in Limburg in 2002 onderkend. Een rapport zal een belangrijk uitgangspunt zijn voor het bepalen van de bestuurlijke agenda voor de volgende cultuurplanperiode (2005-2008), waarvoor (nieuwe) aanvragen eind november 2003 moeten worden ingediend.

Plan van aanpak op hoofdlijnen voor de werkgroep dansvoorziening Limburg:

De colleges van B en W van de Gemeente Heerlen en Gedeputeerde Staten van Limburg benoemen een onafhankelijke werkgroep dansvoorziening Limburg. De werkgroep is als volgt samengesteld: als voorzitter de heer E. Rongen, en de leden mevrouw A. Embrechts (recensente De Volkskrant), mevrouw L. Wiertz (dansvooropleiding Venlo, recensente en lid van de provinciale adviescommissie cultuur), de heer H. Focking (oprichter en voormalig leider Introdans Arnhem), de heer E. Guldolf (programmeur De Velinx Tongeren en initiatiefnemer van Dans in Belgisch Limburg) en de heer J. van Opstal (danser/choreograaf, momenteel docent Toneelacademie Maastricht).

De werkgroep wordt ondersteund door een projectleider. De projectleider faciliteert het traject in overleg met de werkgroep en onderhoudt contact met veld, landelijk adviesorganen, mogelijke partners, fondsen en overheden, ook over de grens.

De werkgroep kan zich op basis van schriftelijk materiaal en gesprekken gedachte vormen. De voorbereiding hiervoor zal worden verzorgd door de projectleider

Hierbij kan gebruik gemaakt worden van een separaat provinciaal onderzoek naar de podiumkunsten, dansgegevens kunnen daarbij naar voren worden gehaald.

De werkgroep stelt een rapport samen voor de zomer 2002 waarin het dansbestel van Limburg in kaart wordt gebracht en varianten voor mogelijke oplossingen naast elkaar worden gelegd. De projectleider verzorgt de redactie hiervan.

Als "werkbudget" voor de werkgroep op de achtergrond om initiatieven te stimuleren is in principe bij de provincie Limburg het projectenbudget kunst en cultuur van de provincie beschikbaar. Vanaf 2002 is hierbinnen in ieder geval het bedrag van € 136.134,06 (f 300.000,--) hiervoor gereserveerd. Over dit budget nemen Gedeputeerde Staten op basis van adviezen besluiten.

Rapport

In het rapport wordt aandacht besteed aan de volgende punten:

1.

Hoe is het nu met het dansaanbod en de productie en programmering van professionele dans in Limburg gesteld, zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin. *) Zijn alle functies in het bestel vertegenwoordigd, en zo ja op welk niveau, zo nee wat is per functie wenselijk en gefaseerd haalbaar? Welke partijen of instellingen kunnen/dienen deze functies te vervullen?

Waar zitten de lacunes in het aanbod, waar de knelpunten en waar liggen de kansen. Hierbij wordt rekening gehouden met de behoefte van het publiek en de podia.

2.

Wanneer we denken aan een eigen dansvoorziening voor Limburg welke vorm zou die dan moeten hebben (varianten: eigen gezelschap, productiekern, productiehuis voor dans verbonden aan theater, gezelschap(pen) in residentie? Of via inkoop van voorstellingen? En wat zou het (artistiek) profiel ervan moeten zijn, moderne dans, klassieke dans, jeugddans etc.

Moet een dansvoorziening focus kiezen op landelijke markt, zich juist richten op de Euregiomarkt, of een combinatie van beide?

Hoe zou de financiering van een dergelijke voorziening er uit moeten zien?

3.

Hoe verhoudt de programmering zich dat tot andere regio's in Nederland en in de omliggende landen. Daarbij moet vooral gekeken worden naar de verschillende genres: klassiek ballet, hedendaagse ballet, moderne dans, bewegingstheater, jazz- en showdans, folkloristische dans en jeugddans. Bovendien aandacht geven aan rol van festivals (zowel brede podiumkunsten, kunstenfestivals als specifieke dansfestivals). Ontbreekt in de programmering bepaald aanbod (bijvoorbeeld klassieke dans van Het Nationale Ballet. Hoe komt dit (rol wetgeving zoals reistijdenwet?) en hoe kan hier wat aan worden gedaan.

4.

Hoewel het accent ligt op de professionele dans kan de commissie ook nadenken over mogelijke samenhang met amateurdans (aanbod).

*) Bij het in kaart brengen van het bestel kunnen de volgende functies worden meegenomen:

- dansvakopleiding
- werkplaats
- productiehuis
- productiekern
- gezelschap
- festival(s)
- vlakke vloertheaters voor kleinschalig aanbod m.n. moderne dans
- schouwburgen voor grootschalig aanbod
- danseducatie (jeugddans, binnen- en buitenschools)
- amateurdansaanbod, o.a. via Centra voor de kunsten
- samenwerkingsverbanden (binnen de dans, maar ook met andere cultuurinstellingen)
- promotieactiviteiten
- muzikale begeleiding